

3.2.4 Mjere ublažavanja i zaobilaženja

Tablica 4 Preporuka i mjere ublažavanja za istraživane grupe

Grupa	Stručni naziv	Narodni naziv	Identificirani utjecaj	Mjere ublažavanja	Mjere zaobilaženja
Biodiverzitet (fauna)					
Šišmiši	<i>Myotis myotis</i>	Veliki šišmiš	Nizak	Mjere ublažavanja i zaobilaženja za zatečeno stanje faune istraživanih grupa* za vrijeme terenskih istraživanja neće biti potrebne za vrste pojedinačno. Nije evidentiran pritisak na populacije i negativan efekat na vrste na području firme Aluminij Industrija/Aluminij Industries d.o.o. Mostar.	
	<i>Myotis daubentonii</i>	Riječni šišmiš	Nizak		
	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Patuljasti šišmiš	Nizak		
	<i>Barbastella barbastellus</i>	Širokouhi mrčnjak	Nizak		
	<i>Nyctalus noctula</i>	Rani večernjak	Nizak		
	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Veliki potkovnjak	Nizak		
Gmizavci	<i>Lacerta viridis</i>	Zelembać	Nizak	Mjere ublažavanja svode se na izbjegavanje radova uz rijeku Neretvu i krčenje vegetacije, mijenjanje obale rijeke Neretve i drugi radovi/aktivnosti koje mogu dovesti do preusmjeravanja toka rijeke.	
	<i>Platyceps najadum</i>	Šilac	Nizak		
	<i>Podarcis melisellensis</i>	Krška gušterica	Nizak		
	<i>Podarcis muralis</i>	Zidni gušter	Nizak		
	<i>Testudo hermannii</i>	Obična čančara	Nizak		
Vodozemci	<i>Bombina variegata</i>	Žutotrbi mukač	Nizak	Trenutni efekat utjecaja postrojenja Aluminij Industrija/Aluminij Industries d.o.o. Mostar na populacije ptica u priobalnom području rijeke Neretve u zoni je nizak u okviru postojećih prostornih i proizvodnih kapaciteta. Svaka naredna aktivnost izvan tvorničkog kruga narušit će sastav zajednica ptica.	
	<i>Bufo bufo</i>	Smeđa krastača	Nizak		
	<i>Hyla arborea</i>	Obična gatalinka	Nizak		
	<i>Pelophylax ridibundus</i>		Nizak		
	<i>Rana dalmatina</i>		Nizak		

Grupa	Stručni naziv	Narodni naziv	Identificirani utjecaj	Mjere ublažavanja	Mjere zaobilaznja
Biodiverzitet (fauna)					
	<i>Rana graeca</i>	Grčka žaba	Nizak		Posebno je važno sačuvati visok nivo obrade prečišćavanja industrijskih voda koje Aluminij Industrija/Aluminij Industries d.o.o. Mostar ispušta u rijeku Neretvu. Visok stepen endemičnosti ihtiofaune rijeke Neretve zahtijeva visok stepen odgovornosti Aluminij Mostar jer se industrijske vode ispuštaju u rijeku.
Invertebrati	<i>Iphiclides podalirius</i>	Prugasto jedarce	Nizak		
	<i>Lucanus cervus</i>	Jelenak	Nizak		
	<i>Lycaena dispar</i>	Vatreni plavac	Nizak		
Ptice	<i>Podiceps ruficollis</i>	Patuljasti gnjurac	Nizak		Imajući u vidu mogućnost incidentnih situacija i uticaj koji postrojenje Aluminij Industrija/Aluminij Industries d.o.o. Mostar može se kategorizira kao nizak uz napomenu da se radi o potencijalnom riziku visokog nivoa u slučaju incidenta. Kako se radi o zatečenom/nultom stanju biodiverziteta, a nisu planirane nove aktivnosti i mjere od strane firme Aluminij Industrija/Aluminij Industries d.o.o. Mostar, preporučuje se monitoring jednom godišnje ili po potrebi firme. Kao prijetnja ili efekat sa srednjim ili visokim utjecajem na biodiverzitet na istraživanom području može se navesti kumulativni efekti sa drugim projektima u okolini firme. Ukoliko budu planirani projekti potrebno je uraditi istraživanje i procjenu biodiverziteta i sprječavanje potencijalnog negativnog projekta. Mjere se također preporučuju za sljedeće površine: (3) površine
	<i>Botaurus stellaris</i>	Bukavac	Nizak		
	<i>Ixobrychus minutus</i>	Voljak	Nizak		
	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Galeb klaukavac	Nizak		
	<i>Ardea cinerea</i>	Siva čaplia	Nizak		
	<i>Anas platyrhynchos</i>	Divlja patka	Nizak		
	<i>Aythya nyroca</i>	Patka njorka	Nizak		
	<i>Accipiter nisus</i>	Obični kobac	Nizak		
	<i>Circus cyaneus</i>	Eja strnjarica	Nizak		
	<i>Falco peregrinus</i>	Sivi sokol	Nizak		
	<i>Gallinula chloropus</i>	Barska kokica	Nizak		
	<i>Larus ridibundus</i>	Galeb	Nizak		
	<i>Larus argentatus</i>		Nizak		
	<i>Columba palumbus</i>	Golub grivnjaš	Nizak		
	<i>Streptopelia turtur</i>	Divlja grlica	Nizak		
<i>Apus apus</i>	Crna čiopa	Nizak			

Grupa	Stručni naziv	Narodni naziv	Identificirani utjecaj	Mjere ublažavanja	Mjere zaobilaženja
Biodiverzitet (fauna)					
	<i>Merops apiaster</i>	Žuta pčelarica	Nizak		predstavljaju jako degradirana staništa, ipak sa dovoljno potencijala da osiguraju opstanak vrsta. Moguće da se radi o vrstama koje migriraju u staništima na sjevernim dijelovima tvornice (4); (5) pojas priobalne vegetacije može biti pod utjecajem postrojenja u slučaju incidenta. Staništa važna za ptice i šišmiše. Najveći broj vrsta ptica zabilježen je uz obalu rijeke Neretve u sekciji (5). Nisu zabilježena gnijezda ptica unutar industrijske zone Aluminij. Uraditi Nulto stanje i plan upravljanjea pticama u slučaju intervencija u sekciji (5).
	<i>Picus viridis</i>	Žuna	Nizak		
	<i>Dendrocopos minor</i>	Mali pjegavi djetlić	Nizak		
	<i>Dendrocopos major</i>	Veliki pjegavi djetlić	Nizak		
	<i>Riparia riparia</i>	Bregunica	Nizak		
	<i>Hirundo rustica</i>	Lastavica pokučarka	Nizak		
	<i>Delichon urbica</i>	Gradska lasta	Nizak		
	<i>Calandrella cinerea</i>	Crvenkapa ševa	Nizak		
	<i>Galerida cristata</i>	Ševa	Nizak		
	<i>Lullua arborea</i>		Nizak		
	<i>Anthus trivialis</i>	Šumska trepteljka	Nizak		
	<i>Anthus pratensis</i>		Nizak		
	<i>Motacilla flava</i>	Žuta pastirica	Nizak		
	<i>Motacilla cinerea</i>	Siva pastirica	Nizak		
	<i>Motacilla alba</i>	Bijela pastirica	Nizak		
	<i>Lanius collurio</i>	Svrac̃ci	Nizak		
	<i>Sturnus vulgaris</i>	Čvorak	Nizak		
	<i>Pica pica</i>	Svraka	Nizak		
	<i>Coloeus monedula</i>	Čavka	Nizak		
	<i>Corvus cornix</i>	Vrana	Nizak		

Grupa	Stručni naziv	Narodni naziv	Identificirani utjecaj	Mjere ublažavanja	Mjere zaobilaženja
Biodiverzitet (fauna)					
	<i>Cinclus cinclus</i>	Vodenkos	Nizak		
	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Palčić	Nizak		
	<i>Cettia cetti</i>		Nizak		
	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Trstenjak rogožar	Nizak		
	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Trstenjak cvrkutić	Nizak		
	<i>Hippolais icterina</i>		Nizak		
	<i>Hippolais pallida</i>		Nizak		
	<i>Sylvia atricapilla</i>	Crnokopa grmuša	Nizak		
	<i>Phylloscopus collybita</i>	Obični zviždak	Nizak		
	<i>Ficedula hypoleuca</i>		Nizak		
	<i>Saxicola rubetra</i>	Repaljščica	Nizak		
	<i>Saxicola torquata</i>		Nizak		
	<i>Oenanthe hispanica</i>		Nizak		
	<i>Erithacus rubecula</i>	Crvendać	Nizak		
	<i>Turdus merula</i>	Kos	Nizak		
	<i>Aegithalos caudatus</i>	Dugorepa sjenica	Nizak		
	<i>Parus palustris</i>		Nizak		
	<i>Parus ater</i>	Jelova sjenica	Nizak		
	<i>Parus major</i>	Sjenica	Nizak		
	<i>Sitta neumayer</i>	Brgljev kamenjar	Nizak		

Grupa	Stručni naziv	Narodni naziv	Identificirani utjecaj	Mjere ublažavanja	Mjere zaobilaznja
Biodiverzitet (fauna)					
	<i>Passer domesticus</i>	Obični vrabac	Nizak		
	<i>Fringilla coelebs</i>		Nizak		
	<i>Carduelis chloris</i>		Nizak		
	<i>Emberiza cia</i>		Nizak		
	<i>Emberiza melanocephala</i>	Crnoglava strnadica	Nizak		
	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Mali gnjurac	Nizak		
	<i>Aythya ferina</i>	Glavata patka	Nizak		
	<i>Fulica atra</i>	Euroazijska liska	Nizak		
	<i>Larus michahellis</i>	Galeb klaukovac	Nizak		
Sisari	<i>Vulpes vulpes</i>	Crvena lisica	Nizak		
	<i>Lepus europaeus</i>	Europski zec	Nizak		
	<i>Erinaceus europaeus</i>	Jež	Nizak		
Ribe	<i>Salmo marmoratus</i>	Glavatica	Nizak		
	<i>Salmo obtusirostris</i>	Neretvanska mehkousna pastrmka	Nizak		
	<i>Squalius svallize</i>	Strugač	Nizak		

*Preporuke je za redovno vršenje monitoringa. Budući da istraživanja koja su provedena predstavljaju zatečeno/nulto stanje, planirani višesezonski monitoring svake

godine ili po potrebama firme se preporučuje.

Invazivne vrste

Grupa	Stručni naziv vrste	Narodni naziv	Mjere izbjegavanja	Porijeklo vrste ¹⁰
Invertebrati	<i>Aedes albopictus</i>	Azijski tigrasti komarac	Spriječiti u krugu Aluminij Mostar nastajanje lokvi i drugih oblika zadržavanja vode, unutrašnjost guma, posude, kante, burad, oluci u kojima se zadržava kišnica.	As
	<i>Harmonia axyridis</i>	Azijska bubamara	Mjere nije potrebno sprovoditi.	As
	<i>Leptoglossus occidentalis</i>	Sjeverno-američka stjenica	Mjere nije moguće sprovoditi.	Am -N&S

Uzevši u obzir površinu područja sprovođenja mjera suzbijanja invazivnih vrsta nema značajan efekat na ukupnu populaciju invazivnih vrsta. Ipak Investitor treba biti svjestan značaja umanjenja površina potencijalnih mikrostaništa za azijskog komarca koji može da utiče na kvalitet radne sredine. Uklanjanje površina u kojima se zadržava kišnica može umanjiti broj jedinki.

¹⁰Geografsko porijeklo vrste: Am-C – Centralna Amerika; Am-N – Sjeverna Amerika; Am-S – Južna Amerika; Am-C&N – Centralna i Sjeverna Amerika; Am-N&S – Sjeverna i Južna Amerika; As – Azija; As-E – Istočna Azija; As-W – Zapadna Azija